

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18418

Θέμα 323^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 663-682**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΚΡ. Ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
ἢ τούπιτάσσειν τοῖς κρατοῦσιν νοεῖ,
οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
Ἄλλ' ὄν πόλις στήσειε, τοῦδε χρῆ κλύειν
καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
Καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
δορὸς τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
μένειν δίκαιον κάγαθὸν παραστάτην.
Ἀναρχίας δὲ μείζον οὐκ ἔστιν κακόν·
αὕτη πόλεις ὄλλυσιν, ἧδ' ἀναστάτους
οἴκους τίθησιν, ἧδε συμμάχου δορὸς
τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
Οὕτως ἀμυντέ' ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις,
κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἤσσητέα·
κρεῖσσον γάρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἄνδρὸς ἐκπεσεῖν,
κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσονες καλοῖμεθ' ἄν. 680
- ΧΟ. Ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
λέγειν φρονούντως ἄν λέγεις δοκεῖς πέρι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Ἀναρχίας δὲ μείζον ... ἤσσονες καλοῖμεθ' ἄν.*

(Μονάδες 30)

Από την αναρχία όμως δεν υπάρχει μεγαλύτερο κακό. Αυτή και πόλεις καταστρέφει, αυτή και σπίτια αναστατώνει, αυτή και κάνει να σπάσει η παράταξη και να τραπέι

σε άτακτη φυγή ο συμμαχικός στρατός· ενώ από αυτούς που πειθαρχούν η πειθαρχία σώζει τους πολλούς. Έτσι (γι' αυτό) πρέπει να υπερασπίζεται κανείς τα βασιλικά διατάγματα (τους νόμους) και με κανέναν τρόπο δεν πρέπει να νικιέται ένας άνδρας από μια γυναίκα· γιατί είναι προτιμότερο, αν έτσι πρέπει (αν χρειαστεί), να χάσουμε την εξουσία από έναν άνδρα, και έτσι δεν θα χαρακτηριστούμε (δεν θα αποκαλούμαστε) κατώτεροι από γυναίκες.

2. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο των φράσεων *ήδυσμένω λόγω, δρώντων και ού δι' άπαγγελίας* από τον αριστοτελικό ορισμό της τραγωδίας.

(Μονάδες 10)

- ❖ **ήδυσμένω λόγω:** Στην τραγωδία, η μίμηση γίνεται με λόγο *ήδυσμένο*, που έχει δηλαδή **ρυθμό, αρμονία και μελωδία**. όμως αυτά τα στοιχεία δε διασκορπίζονται με τον ίδιο τρόπο σε όλο το έργο, αλλά όπου ταιριάζει το καθένα.
- ❖ **δρώντων και ού δι' άπαγγελίας:** Χαρακτηριστικό γνώρισμα της τραγωδίας είναι η **δράση**. Οι υποκριτές δεν απαγγέλλουν απλώς, αλλά μιμούνται τους ήρωες του έργου τους οποίους υποδύονται.

3. α) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
νοεῖ	-μα	
ὑπερβάς	-ις	
ἄρχεσθαι	-ή	
ὄλλυσιν	-ος	
σώζει	-ήρ	

(Μονάδες 5)

νοεῖ → νόημα
ὑπερβάς → ὑπέρβασις
ἄρχεσθαι → ἀρχή
ὄλλυσιν → ὄλεθρος
σώζει → σωτήρ

β) ευθαρσώς, απώλεια, ρωγμή, ευκοσμία, πτώση: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

ευθαρσώς → θαρσοίην
απώλεια → ὄλλυσιν
ρωγμή → καταρρήγνυσι
ευκοσμία → τοῖς κοσμουμένοις
πτώση → ἐκπεσεῖν

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος